

Слід зазначити, що одним з особливо важливих нематеріальних стратегічних ресурсів закладу є його репутація – сформована громадська думка про діяльність освітньої установи та її суспільна оцінка. Як зазначає О. Бачинська, репутація формується протягом тривалого періоду часу і саме вона повинна бути основою іміджу ЗВО [1].

Аналіз наукової літератури з проблеми дослідженням засвідчив, що основним факторами, які впливають на формування іміджу є: історія закладу, роль ЗВО в суспільстві і науці, репутація керівництва закладу, затребуваність випускників на ринку праці, рівень професіоналізму науково-педагогічних працівників, наявність наукових шкіл, корпоративна культура, думка студентів про організацію навчального процесу у ЗВО, інтер'єр та екстер'єр освітньої установи, відкритість та інтеграція університету, зовнішня атрибутика, конкурентоспроможність закладу.

Так, О. Бачинська та Є. Тихомирова зазначають, що імідж має бути: позитивним (створювати хорошу репутацію і образ закладу); цільовим (відповідати вимогам контактних аудиторій); справжнім (містити повну достовірну інформацію про об'єкт); перспективним (у плані бізнес-розвитку ЗВО); конкурентним (стійким у часі); унікальним (виділяти ЗВО серед інших); правдивим (максимально наближеним до об'єкта); спрощеним (просте краще сприймається і запам'ятовується); динамічним (повинен не тільки підлаштовуватися під очікування аудиторії, а й весь час змінюватися, щоб задовольнити і вимоги повністю); яскравим (образ корпорації краще сприймається громадськістю, коли він торкається її почуттів, відповідає на її конкретні запити й потреби); синтетичним (у стислій, часто символічній формі відображаються найголовніші аспекти діяльності установи та особливостей її продукції) [1; 2].

Отже, позитивний імідж ЗВО сприятиме вирішенню низці завдань, а саме: збільшенню привабливості сучасного вищого навчального закладу – у першу чергу для батьків, студентів і персоналу; підвищенню ефективності заходів з інформування населення про нові освітні послуги; впровадженню нових освітніх послуг і підвищенню рівня організаційної культури ЗВО; поліпшенню соціально-психологічного мікроклімату у педагогічному колективі закладу.

Підсумовуючи, можна зробити висновок, що сучасні заклади освіти мають бути конкурентоспроможними на ринку освітніх послуг. Саме імідж є тим засобом, що дає змогу зробити результат діяльності закладу відкритим і привабливим для цільових аудиторій. Імідж є складним утворенням і формується упродовж тривалого часу. Позитивний імідж сучасного закладу вищої – це багатофакторний різномірний ресурс управління й розвитку навчального закладу з метою підвищення конкурентоздатності, залучення інвестицій, встановлення та розширення партнерських зв'язків.

Література:

1. Бачинська О. Роль іміджу в структурі забезпечення конкурентоспроможності ВНЗ / О. Бачинська // Матеріали Международной научно-практической Интернет-конференции «Актуальные вопросы повышения конкурентоспособности государства, бизнеса и образования в современных экономических условиях», (Полтава, 14-15 февраля 2013г.); Режим доступа: http://www.confcontact.com/20130214_econ/4_bachinska.htm.

2. Тихомирова Є. Зв'язки з громадськістю : навчальний посібник для студентів вузів : [електронний ресурс] / Режим доступу: <http://do.gendocs.ru/docs/index>.

Тетяна Штайнер, Україна

ОПТИМІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Сучасне реформування системи вищої освіти в Україні та численні переміни виразно окреслюють проблему освітнього процесу.

Аналіз науково-методичної літератури та нормативно-правових документів дає можливість констатувати, що «освітній процес» розглядається як: відкрита система, що

самоорганізується в умовах глобалізації, що відрізняється гнучкістю організаційної форми, змісту, засобів і методів навчання, відкритістю в когнітивній та соціально-емоційних сферах, вимагає відповідного управління [3]; система науково-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на розвиток особистості шляхом формування та застосування її компетентностей [2].

У ст. 47 Закону України «Про вищу освіту» освітній процес – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться у закладі вищої освіти (науковій установі) через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості [1]. Визначено учасників освітнього процесу в закладах вищої освіти, а саме: по-перше, наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники; по-друге, здобувачі вищої освіти та інші особи, які навчаються у закладах вищої освіти; по-третє, фахівці-практики, які залучаються до освітнього процесу на освітньо-професійних програмах; по-четверте, інші працівники закладів вищої освіти.

Управління освітнім процесом ґрунтується на загальній теорії управління системами, в якій під керуванням розуміється функція організованих систем, що забезпечує їх цілісність, функціонування та розвиток.

Оптимізація – процес надання будь-чому найвигідніших характеристик, співвідношень [3].

У завданнях ухвалення рішень під оптимізацією, зазвичай, розуміють максимізацію чи мінімізацію певного корисного результату (мети, цільової функції, критерію ефективності) за рахунок «оптимального» розподілу наявних ресурсів. В управлінні освітою такою метою може бути якість освіти, формування компетентності фахівців, терміни виконання проектів тощо. Але принципово важливо розуміти – якщо немає мети, не визначено, який результат ми прагнемо отримати, то немає і оптимізації. Інша принципова річ, оптимізація – це не будь-яке покращення, а досягнення найкращого можливого за наявних умов результату.

Оптимізація завжди є вибором одного з деяких можливих варіантів. Тому вона передбачає, по-перше, наявність декількох варіантів вирішення проблеми і, по-друге, наявність критеріїв вибору.

Ключовими особливостями оптимізації освітнього процесу у закладі вищої освіти є:

- врахування специфіки реалізації основних інноваційних підходів в освітньому процесі;
- врахування специфіки системи контролю, активізації пізнавальної діяльності, закріплення отриманих знань тощо;
- ступінь володіння прийомами педагогічної майстерності представниками науково-педагогічного складу;
- рівень володіння конкретною педагогічною технологією;
- формулювання мети освітньої діяльності залежно від форми її організації;
- доцільність методів навчання;
- підвищення результативності зв'язку підготовки фахівців та професійної діяльності (взаємозв'язок теорії і практики);
- науковий рівень управління освітнім процесом;
- здійснення систематичного моніторингу освітньої діяльності з подальшим її коригуванням.

Отже, зазначені особливості викладання у закладах вищої освіти дозволяють забезпечити оптимізацію процесу навчання, покращують взаємодію суб'єктів процесу навчання між собою та з навколишнім світом, що, в свою чергу, сприяє формуванню компетентності. Оптимізація навчання потрібна для підвищення якості та ефективності освітнього процесу у ЗВО, організовує навчання на більш високому науково-методичному рівні і збільшує якість освітньої праці як самого викладача, так і його студентів.

Принцип оптимізації дозволяє скласти найбільш сприятливі умови для науково-обґрунтованого вибору навчальних задач, змісту, форм, методів і засобів навчання з метою активізації діяльності студентів, сприяє індивідуалізації навчання і стимулює здійснення диференційованого підходу до студентів.

Література:

1. Закон України «Про вищу освіту»: за станом на 25.07.2018 / Верховна Рада України – офіц. вид. – К.: Парлам. вид-во, 2018 – 119 с.
2. Закон України «Про освіту»: за станом на 05.09.2018 / Верховна Рада України – офіц. вид. – К.: Парлам. вид-во, 2018 – 120 с.
3. Марків В. М. Організація і управління навчальним процесом у ВНЗ: навчально-методичний посібник / Володимир Миколайович Марків. – Кривий Ріг: КП, 2013. – 110 с.

Дарія Ялина, Україна **УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ: СУЧАСНІ МОДЕЛІ**

На сучасному етапі реформування вищої школи, коли особливого значення набуває компетентність, професіоналізм, соціальна відповідальність за результати своєї праці, – зростає роль закладів вищої освіти, які є водночас джерелами відродження й збагачення духовного потенціалу суспільства, – відбувається принципова перебудова організації освітнього процесу й виникає потреба в ефективному управлінні розвитком вищів. Наукове обґрунтування нової системи управління освітою, відпрацювання інноваційних моделей управління – один із шляхів оновлення управлінської ланки. Результативність інтенсивності розвитку вищої освіти сьогодні значною мірою залежить від рівня ефективності та темпів формування й запровадження моделі управління розвитком закладу вищої освіти.

Проблема розвитку освітнього закладу ґрунтовно досліджена такими вченими, як: В. Лазарев, М. Поташник, О. Моїсеєв, А. Капто, В. Єрошин, О. Хомерікі, А. Лоренсов та ін. Різні аспекти проблеми управління розвитком закладу вищої освіти висвітлюються у працях Л. Громової, Н. Калінікової, С. Трапідина, С. Хаткевича, Г. Шапоренкової та ін. Все більшої уваги серед науковців та менеджерів-практиків (М. Маркова, Г. Мотова, В. Наводнов, А. Субетто, Я. Камінецький та ін.) відводиться дослідженню та створенню ефективної моделі управління розвитком освітніх систем.

Учені (Н. Авшенюк, О. Кудін, О. Огієнко, М. Поташник, І. Моїсеєв) [2; 5] поняття «розвиток закладу освіти» розглядають як доцільну, позитивну, закономірну, еволюційну, керовану зміну закладу (його форм організації освітнього процесу, методів, змісту) та насамперед управлінської системи, що сприяє удосконаленню освітньої діяльності.

У наукових працях сучасних дослідників (М. Маркова, В. Свистун, Г. Єльнікова, В. Болгаріна) [1; 6] управління розвитком закладу вищої освіти розглядається як компонент управлінського процесу, за допомогою якого забезпечується цілеспрямованість і організованість створення умов, що сприяють стійкому розвитку вишу. Управління розвитком закладу вищої освіти є системою, в якій об'єднані всі процеси, що призводять до зміни складу, властивостей, структури зв'язків і відносин елементів системи закладу вищої освіти.

Управління розвитком закладу вищої освіти спрямоване на збільшення потенційних можливостей освітнього закладу та запровадження нововведень, інновацій, інноваційних моделей управління освітнім закладом. Учені (В. Свистун, Г. Єльнікова, В. Болгаріна) основну проблему управління розвитком сучасного вишу вбачають у виборі таких управлінських моделей, які б найбільш адекватно відповідали нагальним трансформаційним запитам. Однак вирішення цієї проблеми ускладнюється через неоднозначне розуміння місця та ролі освіти, непослідовність у проектуванні освітніх практик, моделей розвитку освітніх систем, освітнього результату тощо [6].